

SAVAŞ DEVLETİ

SAVAŞ DEVLETİ

CIA ve Bush Hükümetinin Gizli Tarihçesi

Başkan George W. Bush, telefonu öfkeyle kapatarak babası eski başkan George Herbert Walker'la aralarındaki gergin konuşmaya son verdi.

Yıl 2003'tü. Amerika'nın kırkbirinci ile kırküçüncü başkanları arasındaki münakaşa, baba ile oğul arasında uzun süredir devam eden sürtüşmenin doruk noktasıydı. Baba Bush oğlunun yönetim tarzından memnuniyetsizliğini dile getiriyordu. Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve yandaşı yeni muhafazakar (neo-conservative veya kısaca neo-con) ideologların dış politikayı etkilemelerine izin verdiği ve Dışişleri Bakanı Colin Powell gibi ılımlıların tavsiyelerini kulak arkası ettiği için oğluna kızıyordu. Başka bir deyişle, George Bush'un kendi babası halkın endişelerini paylaşıyordu.

Baba-oğul münakaşası, başkan Bush'un Amerikan dış politikasının merkezci geleneklerinden ne kadar saptığının bir göstergesiydi. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dış politika ve milli güvenlik, Amerika Başkanlarının tedbirli pragmatizmle yaklaştığı alanlar olmuştu. Savaş ve barış meselelerinde hem liberal Demokratlar, hem de muhafazakar Cumhuriyetçiler, politik veya ideolojik nedenlerle ani ve hesap-kitapsız eylemlerin ne kadar tehlikeli olabileceğinin farkındaydılar. Amerika'nın dünyadaki konumuna ilişkin katı tutumlarıyla tanınan Reagan ve Kennedy bile Amerikan askerlerine zarar verecek bir eyleme kalkışmadan önce sükunetle ve enine boyuna konunun muhasebesini yaparlardı.

Baba Bush bu gelenekle büyümüş ve başkan olarak da benimsemişti. 1991'de Irak Savaşı'nı başlatması ancak Irak Kuveyt'e girdikten ve uluslararası koalisyonun geniş desteğini sağladıktan sonra olmuştu. Savaşın tek amacı olan Kuveyt'in kurtarılmasını takiben Amerikan askerlerini durdurmuş, Saddam'ı devirmek üzere Bağdat'a yürümemişti.

Oğul Bush'u seçmenler babası gibi davranacağına inandıkları için başkan seçmişlerdi. Bush Ekim 2000'de yaptığı bir kampanya konuşmasında "alçakgönüllü" bir dış politika izlemeyi planladığını söyleyerek bu inancı güçlendirmişti. "Biz küstah bir devlet olursak bize tepki duyarlar, alçakgönüllü ama güçlü bir devlet olursak bize kucak açarlar" demişti.

Fakat 11 Eylül'den sonra George W. Bush babasıyla yollarını ayırmıştır. Bu kararın doğurduğu sonuçlar hala hayatımızı etkilemektedir. Amerikan devleti içinde dengeler altüst olmuş, özel hayat casusluğu başlamış, Afganistan bir narko-devlete dönüşmüş, Irak tam bir kaosa girmiştir.

George W. Bush döneminde Amerikan milli güvenliğinde iki tür sorun ortaya çıktı. Birincisi, Bush'un birçok yeni operasyonu kimseye danışmadan onaylaması, ikincisi de, açıkça emir vermese bile gönderdiği sinyalleri etrafındakilerin algılayıp hemen

uygulamaya koymasıydı. Böylece karar verme sürecine kısa devre yaptırılıyor, Milli Güvenlik bürokrasisi zaafa uğrattılıyordu. Irak savaşıyla doruğa tırmanan bu durum Savunma Bakanlığı'nı CIA ile birbirine düşürdü.

Bush hükümetinin ilk birkaç yılında Savunma Bakanlığı ile CIA ilişkileri yolundaydı. Daha sonra Başkan Yardımcısı Dick Cheney ile Savunma Bakanı Rumsfeld bütün karar mekanizmasını ele geçirdiler. Böylece tarihte ilk kez Pentagon Amerikan dış politikasının ağırlık merkezi oldu.

Normal koşullarda herhangi bir yeni inisiyatif Milli Güvenlik çarklarında uzun süre dolaşır, kurum içi veya kurumlararası komitelerde görüşülür, ödünler verilip alınır, keskin kenarlar törpülenirdi. Başkanın önüne gelene kadar hemen hemen konsensüs oluşurdu. 11 Eylül öncesinde El Kaide ile nasıl başa çıkılacağı yolundaki öneriler bürokrasi girdabında bu yüzden kaynayıp gitmişti. Ancak bu yavaş sürecin bir faydası vardı: aptalca, tehlikeli, etik veya ahlaki olmayan, kısacası insanların ölmesine yol açabilecek veya savaş başlatabilecek fikirler elenmiş oluyordu.

11 Eylül'den sonra, ağır işleyen bürokrasinin ortak karar alma mekanizması yerini başkan ve yanındaki birkaç kişinin – Don Rumsfeld, Colin Powell, Condi Rice vb – kapalı kapılar ardında, kriz atmosferinde jet hızıyla alındığı kararlara bıraktı.

Rumsfeld, devletin CIA dışındaki bütün istihbarat birimlerini Pentagon'a bağladı. Üstelik operasyonların Afganistan veya Irak gibi çarpışma bölgeleriyle sınırlı kalması gerekmiyordu. Pentagon, istediği her yerde serbestçe operasyon yapabilecek gizli timler oluşturmalıydı. Rumsfeld, terörizmle savaşta tüm dünyanın çarpışma bölgesi olduğunu, tehditkar olmayan, barışçıl ülkelerdeki gizli Amerikan faaliyetlerinin "çarpışmaya hazırlık" olarak haklı gösterilebileceğini düşünüyordu. CIA'nin gizli operasyonlarının aksine, Rumsfeld'in yeni "derin devlet timleri" başkanın açık yetkilendirmesine ve kongreye bilgi verilmesine bağımlı değildi. Rumsfeld, Pentagon'un devasa kara bütçesinin derinliklerine gömülü kendi özel casusluk teşkilatını kurmuştu. Çok geçmeden, büyükelçiler ve CIA istasyon şefleri Afrika'da veya diğer üçüncü dünya ülkelerinde örtülü askeri timlerin operasyon yaptığını ve kendilerinin bu operasyonlardan çoğunlukla kazara haberdar olduklarını bildirmeye başladılar.

11 Eylül sonrasında Rumsfeld, Savunma Bakan Yardımcısı Wolfowitz ve Pentagon'daki diğer neo-con'lar Dick Cheney ile birleşip, CIA'yi Irak meselesinde sıkıştırmaya başladılar. Oysa CIA bütün vaktini ve enerjisini Usame Bin Ladin'e ayırıyordu. Irak CIA'nin gündeminde bile yoktu. CIA'nin gözünde Hizbullah gibi terör örgütleriyle yakın ilişkisi ve nükleer silah programı dolayısıyla İran daha büyük tehditti.

CIA'nin Irak'ı ve Saddam Hüseyin'i bir tehdit olarak görmemesi neo-con'ları çileden çıkarıyordu. Onlara göre 11 Eylül ile Bağdat'ı ilişkilendirmek, Irak'a savaş açma fırsatı doğuracaktı.

Oysa CIA El Kaide hakkında muazzam bilgiye sahip olduğu halde 11 Eylül ve El Kaide ile Saddam arasında direkt bilgiyi gösteren hiçbir kanıt bulunmuyordu elinde. Ama bu cevap Wolfowitz ve yandaşlarını tatmin etmeye yetmiyordu. 11 Eylül'ü takiben CIA

analistlerinin El Kaide hakkındaki verdiği brifingi dinleyen Wolfowitz, Irak'ın işin içinde olmadığını öğrendiğinde öfkelenmiş, CIA'nin küstah, hain bir kurum olduğunu söylemişti.

Wolfowitz'in CIA'ye güvenememesinde İsrail istihbaratının da rolü vardı. İsrail istihbarat elemanları sık sık Washington'a rapor veriyorlar, ancak Mossad'ın Arap dünyasına önyargılı yaklaşımını bilen CIA'ciler bilgilerin çoğunu eliyordu. Bu da Wolfowitz'i çileden çıkarıyordu.

Aslında Wolfowitz baba Bush'un ilk körfez savaşında Saddam'ı devirmemiş olmasını hazmedemiyordu. Bu öfkesi daha sonra saplantı haline dönüştü. Anti-terör Değerlendirme Grubu adında özel bir istihbarat birimi kurup Irak ile El Kaide arasındaki bağı araştırmaya başladı.

Bush hükümetinin Saddam'ı devirmek için baskıları artınca bazı CIA elemanları CIA Başkanı Tenet'e giderek, Irak'a savaş açmanın terörle mücadeleyi zaafa uğratacağı yolundaki kaygılarını dile getirdiler. Kurumun aynı anda hem Afganistan, hem de Irak'la uğraşması, dikkatini ve kaynaklarını dağıtacak. Ancak Irak'ın işgaline karşı çıkanlar bir bir görevlerinden alınıp devre dışı bırakıldılar.

Daha gerilere gidersek, Nisan 2002'de – Irak'ın işgalinden neredeyse bir yıl önce – Avrupa'daki bütün CIA görevlileri Roma'da bir toplantıya çağırılmıştı. Toplantı'da kendilerine, ilk seçildiği günden beri Irak'ın Bush'un gündeminde olduğu, 11 Eylül'ün bu işgali sadece geciktirdiği, Bush'un "kinetik enerji" ile (yani bombalarla) Irak'taki iktidarı devirmeye kararlı olduğu söylendi. Saddam'ın geçmişte yaptığı kötülüklerin filmleri gösterilerek Avrupa medyasında Irak'a savaş açılmasını destekleyen propaganda kampanyası başlatmaları istendi.

2002 Kasım'ında, yani işgale aylar kala, Londra'da yapılan ve bu sefer Orta Doğu'da yerleşik CIA ajanlarının çağırıldığı toplantıda verilen mesaj basitti: "Oyun başladı. Irak'la savaşa giriyoruz. Bu konuda başka tartışma istemiyoruz". Toplantıda ayrıca nerelere nasıl sabotaj yapılacağı da konuşuldu.

Oysa o sırada Bush hükümetinin dünya karşısındaki resmi tavrı, Irak'la savaşın kaçınılmaz olmadığı, diplomatik çözümlere de açık olduğu şeklindeydi.

CIA'nin yumuşak karnı, Irak'ta hemen hemen hiç güvenilir ajanları bulunmamasıydı. Var olan örgüt Saddam zamanında çökertilmiş, ajanlar deşifre olmuştu. Clinton döneminde kimse bunu umursamamıştı zira Irak ABD'nin öncelikleri arasında değildi. Kuzeydeki Kürtlerden veya rejimden kaçanlardan başka bilgi kaynağı yoktu.

1990'larda Irak'ın silahlanma programları hakkında CIA'nin tek kaynağı Birleşmiş Milletler müfettişleriydi. 1998'de BM Saddam'la anlaşmazlığa düşüp müfettişlerini Irak'tan çekince CIA yeni kaynak yaratamamıştı.

Aslında Irak'ın gerçekten nükleer silahlanma projesi vardı. 1983'de EMIS (elektromanyetik izotop separasyonu) yöntemiyle nasıl bomba yapılacağını öğrenmek için Iraklı bilim adamları Amerika'ya giderek halk kütüphanelerinden Manhattan

Projesi'nin tasarımlarını elde ettiler. Gerekli tesisleri gizlice inşa ettiler. 1980'lerin sonunda nükleer program 8000 kişinin çalıştığı ana hedef haline gelmişti. Sekiz separatör kurulmuş, ancak zenginleştirilmiş uranyum üretimi henüz başlamamıştı.

1990'da Saddam'ın Kuveyt'i işgali, ölümcül bir hata oldu. Saddam eğer nükleer bomba üretimini beklemiş olsaydı, Orta Doğu'daki gücünü ve etkisini garantilemiş olurdu.

Nükleer program kazara sona erdi. 1991'de, Irak'taki bir hedeften dönmekte olan bir Amerikan uçağı, kalan iki bombayı askeri tesis zannettiğı binaların üzerine bıraktı. Binaların uranyum zenginleştirme tesisi olduğu anlaşılınca yerle bir edildi. Böylece Irak'ın nükleer silahlanma girişimi tamamen akamete uğramıştı. Nükleer silahlar bir yana, ambargo yüzünden ordu konvansiyel silahlar için bile yedek parça bulamıyordu. CIA'nin bütün kaynakları Irak'ın nükleer, biyolojik ve kimyasal silah programlarını kesinlikle terk ettiğini söylüyordu. Fakat CIA'nin at gözlüklü analistleri bu bulguları raporlarına koyup Dışişleri, Pentagon veya Başkan'a bildirmediler. Aksine, Ekim 2002'de tüm Amerikan istihbarat birimlerinin yayınladığı ortak raporda Irak'ın nükleer programa yeniden başladığı yazılıydı.

Bush hükümetinin gündeminde Irak'a saldırı o kadar ön sıradaydı ki kitle imha silahları olmadığını gösteren her türlü bilgi ve kanıt anında hasıraltı ediliyordu. Başka amaçla Irak'a gelen alüminyum boru sevkiyatı, nükleer programın başlatılmasına kanıt olarak gösteriliyordu. Irak'ta iki karavanın biyolojik silah laboratuvarı olduğu iddiası da yalandı. Karavanlardan, hava balonlarına hidrojen pompalanıyordu yalnızca.

Clinton döneminde Irak CIA'nin öncelikleri arasında bile değildi. İran çok daha ön sıralardaydı. Bush'un Irak'a olan ilgisini bilen CIA yetkilileri, kitle imha silahları bulunmadığını Başkan'a iletmekten ısrarla kaçınıyorlardı. Başkan gerçeği bilseydi durum farklı mı olurdu yoksa o da göz ardı mı ederdi, bilinmez.

2003 Mart'ında Amerikan birlikleri Irak'ı işgale hazır olduğunda artık gerçeklerin hiçbir önemi kalmamıştı. Irak hükümeti Amerikalılara arka yollardan, üst üste, ellerinde hiçbir gayri meşru silah bulunmadığına dair umutsuzca mesajlar göndermeyi sürdürüyordu; fakat dinleyen yoktu.

Böylece savaş başladı. İşgal, başlangıçta beklenenden de kolay bir zafer oldu zira Irak'ın Amerikan birliklerine karşı kullanacağı kimyasal, biyolojik veya nükleer silahı yoktu. Ufak bir dirençle Bağdat düştü. İşgal sonrasında ise beklenenin çok ötesinde zorluklar çıktı ortaya. Ne yazık ki Bush hükümeti ve CIA o kadar politize olmuşlardı ki gerçeği bir türlü kabullenemediler.

2003 Sonbaharında gerçek savaş başladı. İşgalin ilk günlerinde Amerikan hedeflerine karşı yürütülen aralıklı ve hafif saldırılar yerini iyi silahlanmış, sınırsız kaynaklara sahip gerilla güçlerine bıraktı. İsyanlılar Amerikalıları ve onların kukla hükümetini Irak'tan atmaya kararlıydılar.

Durumu gören ve rapor eden CIA yetkilileri bir bir görevlerinden alındılar. Kalanlar da yazmaya korktular. Öyle ki, Saddam'a en yakın kişi, "Kupa Ası" Mahmut El Tikriti

yakalandıktan sonra sorgulayıcılarına Irak'ta hiç kitle imha silahı bulunmadığını söylediğinde de kimse inanmadı.

İşgali takiben Irak'ta Amerika'nın karşısındaki en büyük problem, Bağdat'a girildikten sonrasına yönelik hiç kimsenin bir planı olmamasıydı. Beyaz Saray bir yıldır meseleyi inceleyen ve ayrıntılı plan hazırlayan Dışişlerini devre dışı bırakmış, görevi Pentagon'a vermişti. Ancak Pentagon, kaynaklarını savaş yerine "devlet inşa etme"ye ayırmak istemiyordu.

Başlangıçta Iraklılar kendilerini özgürlüğe kavuşturdukları için gerçekten Amerikalılara kucak açmışlardı. Bush hükümeti bu süreyi doğru kullanabilseydi ülkeye istikrar getirebilirdi. Oysa Pentagon, Irak hükümetinin kilit noktalarından BAAS Partisi mensuplarını temizleme hareketi başlatmakla kalmadı, Irak ordusunu çabucak demobilize etmekle de hatasını katladı.

Eski hükümette ilerlemek için Saddam'ın BAAS Partisi üyesi olmak şarttı. Bu yüzden BAAS üyelerinin görevden alınması, Irak hükümetinin işleyişinden sorumlu kişilerin ortadan çekilmesi demek oldu. Bu arada Irak ordusunun dağıtılması, yüzbinlerce askerin beş parasız evlerine dönerek isyancı haline gelmesine yol açtı.

Bu iki hareketin birleşimi, Irak'ı yüzyıllardır yöneten Sünni azınlığı çileden çıkardı. Yapılacak seçimlerde Şii çoğunluğun iktidarı ele geçireceği kesindi. Ayaklanma büyümeye başladı.

Bush hükümeti başlangıçta bu ayaklanma belirtilerini ciddi bir tehdit arz etmeyen, dağınık terör olayları olarak gördü. Saddam yakalandıktan sonra yok olup gideceklerdi. Gerçekte ise ayaklanma karmaşık güçlerin birleşimiydi. Aralarında Ürdünlü terörist Zerkavi'nin önderlik ettiği yabancı mücahitler ve El Kaide sempatanları vardı. İşin tuhafı, mücahitler Amerikan işgali öncesinde değil, sonrasında Irak'ı terörist yatağı haline getiriyorlardı.

Ayaklanmalarda çoğunluk, eski istihbarat subaylarından ve Saddam rejiminin diğer üyelerinden oluşuyordu. Bu kişiler işgal başlamadan önce gerilla savaşını planlamışlar ve gizli silah depoları ile aralarındaki iletişim şebekesini kurmuşlardı. Örneğin savaşın hemen öncesinde Dubai'den çok sayıda garaj kapısı kumandası almışlardı. Kumandalar yol kenarına konan bombaları tetiklemekte rahatça kullanılıyordu.

Bush hükümeti içinde, ayaklanmanın Sünni öfke ve kırgınlığıyla körüklenen ulusal bir isyan olduğunu kimse itiraf etmek istemiyordu. Bu onlara siyasi kimlik kazandırmak anlamına gelecekti. Böylece Pentagon savaş halinin ana kuralını çığniyordu: "Düşmanını tanı".

Ağustos 2003'te BM binasının bombalanması dahil, saldırıların ve isyancıların ardı arkası kesilmedi. Bush hükümetinin olaylara verecek cevabı yoktu. Siyasi nedenlerden dolayı Beyaz Saray CIA'nin kitle imha silahı avını yürütmesini istiyordu. Ancak CIA'nin ve BM silah müfettişlerinin bütün aramalarına rağmen Irak'ta kimyasal, biyolojik veya nükleer silah varlığına dair hiçbir kanıt bulunamadı. Başmüfettiş David Kay bunu Ocak 2004'te kamuya açıkladı.

Bir başka büyük hata da, yakalanan isyancılarının sistematik biçimde sorgulanamayışydı. CIA merkezi, Bağdat istasyonundakilere sorgulamanın Amerikan hukuku dahilinde ancak etkin bir şekilde nasıl yapılabileceği bilgisini vermiyordu. Ebu Garaib hapishanesi olayı patlayıncaya kadar da vermemekte direndi.

Bir başka hassas konu da "hayalet tutuklular"dı. Tutuklular CIA tarafından sorgulandıkları sürece askeri hapishanelerin kayıtlarında görünmüyorlardı. Bazı hayalet tutuklular ise sorgulanmak üzere Ürdün, Suudi Arabistan ve Afganistan gibi başka ülkelere götürülüyorlardı. Oysa bu, Cenevre konvansiyonunun ihlali demektir.

Neticede Amerika muhabereyi kazanmış ama savaşı kazanamamıştı. Irak'ı istikrara kavuşturma şansını yok etmişti. 2005'e gelindiğinde ayaklanma daha da kötüleşti, Amerikan kayıpları arttı. Şiilerin ve Kürtlerin ağırlıkta olduğu siyasi süreçten Sünniler uzakta tutuldular. Irak, İslamcı radikallerin miktatısı oldu. Böylece Irak ve El Kaide arasındaki bağlantı nihayet tamamlanmıştı.

AFGANİSTAN

El Kaide'nin işini bitirmeden Irak'ın işgal edilmesi, Bush'un başkan olarak verdiği en talihsiz karardı. Usame Bin Ladin'in Pakistan'ın kanunsuz sınırlarında bir yerlerde serbestçe dolması bir yana, Afganistan afyon üretimini korkunç boyutlara taşıyarak narko-devlet olmuştu. Irak'taki durum git gide kötüleşirken Beyaz Saray'ın en son istediği şey Afgan uyuşturucu baronlarını karşısına almaktı.

Oysa afyon üretim yerleri adeta kasaba büyüklüğündeydi ve CIA tarafından biliniyordu. İngilizlerin bütün ısrarlarına rağmen buraları bombalamamıştı. Taliban zamanında 74 ton olan afyon üretimi Amerikan işgalinden sonra füze gibi fırlayarak dünya üretiminin %87'sine ulaştı. 2004'te 206.000 hektarda yedi milyar dolarlık üretim yapıldı.

Yıllardır, Latin Amerika'dan kokain kaçakçılığında CIA'nin rolü olduğuna dair kompto teorileri ortalarda dolaşp durmaktadır. Şimdi de Afganistan'da eroin ticareti öylesine yaygındır ki gelecekte, CIA'nin Amerikan ordusunun ve geri kalan Bush hükümeti yetkililerinin bu ticaretteki rolleri sorgulanacaktır. Zira uyuşturucu sevkiyatı neredeyse askerlerin gözü önünde yürütölmektedir.

CIA analizleri, uyuşturucu trafiğinden elde edilen karların bir kısmının El Kaide kökenli Özbekistan İslami Hareketi, Hizbislami ve El Kaide gibi terör örgütlerine yöneldiğini ortaya koymuştur.

Buna rağmen uyuşturucu kaçaklığı ile terörizm arasındaki açık seçik bağlantıyı CIA görmezden gelmektedir. Kaçaklığı önlemek için kurulan savaş komitesinin çalışmaları Rumsfeld tarafından engellenmişti.

Uyuşturucu parasıyla beslenen Afgan ayaklanması 2005 yazında yoğunlaşarak 4 yıl önceki Amerikan işgalinden sonraki en üst seviyesine çıktı. Taliban, El Kaide ve

diğerlerinden oluşan isyancılar şaşılacak derecede iyi silahlara ve donanıma sahipti. Bush hükümetinin Afganistan'da satın aldığı istikrar görüntüsünün bedeli, Avrupa ve Amerika'yı kasıp kavuran milyarlarca dolarlık eroin olmuştu.

2005'te Afganistan'da uyuşturucuyla körüklenen şiddet kötüleştikçe ve ölen Amerikalıların sayısı arttıkça görülüyordu ki 11 Eylül'ün üzerinden dört yıl geçmiş olmasına rağmen Afganistan'da Amerikan ordusu global terörle değil, Karzai hükümetinin istikrarını sağlamakla uğraşıyordu. Daha da kötüsü, Amerika'nın orada bulunmasının asli sebebi olan Usame bin Ladin avı fena halde sekteye uğramıştı. Ama hiç kimse bundan söz etmiyordu. Amerika Afganistan ve Irak'a onbinlerce asker göndermişti fakat bin Ladin bu iki ülkede de yoktu. Dünyanın en fazla aranan adamı sınırın öte tarafında güvenlik içinde oturarak Batıya tekrar en iyi nasıl saldırabileceğini düşünüyordu. Amerika New York ve Washington saldırılarının hemen akabinde El Kaide ajanlarının üçte ikisini yakalamış veya öldürmüştü fakat El Kaide'nin kökünü kazımayı becerememişti.

Bu beceriksizlik yüzünden El Kaide 11 Eylül öncesine göre daha da güçlü ve tehlikeli hale gelmiş, İslami terörizmin Nike'i gibi global bir marka olmuştu. Bin Ladin'i örnek alan Avrupa, Asya ve Amerika'daki teröristler kendilerine El Kaide adını takıyorlardı. Afgan hükümetinin sağladığı sığınağı kaybedince el Kaide desantralize olmuş, fast food zinciri gibi her tarafa yayılmışlardı. El Kaide adına hareket ediyorlar, fakat emirleri doğrudan bin Ladin'den almıyorlardı.

Bu yeni, yatay biçimde yapılanmış el Kaide daha az sofistike fakat aynı ölçüde ölümcüldür. 2004'te Madrid'e, 2005'te Londra'ya yapılan kanlı saldırılar 11 Eylül sonrası terörünün de yüzünü ortaya çıkarmıştır: küçük yerel hücrelerin kolay ulaşılabilir sivil hedeflere yönelttiği basit, orta büyüklükte saldırılar.

Bir bakıma bu yeni tarz, Amerika'nın anti terör çabalarının bir zaferidir. Artık el Kaide'nin yeni bir 11 Eylül yaratacak gücü kalmamıştır. Araba bombalamak, otobüs ve trenlere küçük bombalar koymak gibi konvansiyonel yöntemlere dönmüştür.

SUUDİ ARABİSTAN

Amerika'nın Suudi Arabistan enerjisine bağımlılığı ile Suudi petrolünden gelen para ve güç, amerikan siyasetine İsrail kadar kendi damgasını vurmaktadır. Washington'da o kadar çok sayıda kişi –avukatlar, lobiciler, silah tüccarları – Suudi parasına bağımlıdır ki İslami terör ile Suudi bağlantısı görmezden gelinmekte veya üstü örtülmektedir.

11 Eylül olayında binlerce Amerikalıyı öldüren 19 eşkiyanın 15'i Suudi Arabistan'dandı. Onları bu intihar eylemine sürükleyen, Suudi Arabistan'ın en zengin ailelerinden birinin oğluydu. Daha da kötüsü, saldırıyı Suudi Arabistanlı din adamları ve yobazları övüyor, Usame'ye kahraman gözüyle bakıyorlardı.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen Suudiler krizi başarıyla yöneterek Amerikalıların çoğunu, Suudi radikallerin yaptıkları ile Suudi hükümetinin politikalarının aynı şey olmadığına ikna ettiler. 11 Eylül olayından hemen sonra Bin Ladin ailesinin üyeleri ile

diğer tanınmış Suudi vatandaşlarının Amerika'dan özel uçaklarla, hem de FBI'nin yardımıyla ayrılmasına göz yumuldu. Oysa pekala bazılarının saldırı hakkında bilgisine başvurulabilirdi.

Gerçekten de, diğer Arap devletleri gibi Suudi liderler de on yıllardır İslami terörizmi görmezden geliyorlar böylece hiç kimseyi kızdırmadan statükoyu koruyacaklarını umuyorlardı. Ancak Mayıs 2003'te Suudi Arabistan'ın içinde de terör dalgası başlayınca Suudiler nihayet El Kaide'nin aynı zamanda kendilerinin de düşmanı olduğunu fark ettiler. Fakat bu arada El Kaide iyice güçlenmişti.

İRAN

CIA, 2000 yılında, dünyanın en tehlikeli rejimlerinden birisinin nükleer silahlanmasına yardımcı olabilecek bir senaryoyu sahneye koydu.

MERLIN adı verilen bu operasyonla, hesapça İran'ın silahlanma uzmanları yanlış yönlendirilerek Tahran'ın nükleer programı sekteye uğratılacaktı. Bu amaçla, Rusya'nın Nükleer silahlanma Merkezi Sarov'dan ayrılarak Amerika'ya göç etmiş bir nükleer silah uzmanının eline bomba çizimleri verildi ve bunları sanki kendisi kaçırmış gibi İranlılara teslim etmesi istendi. Çizimlerde kasıtlı konmuş ufak yanlışlar ve eksikler vardı. İran güya bu çizimleri inceledikten sonra işe yarar olduğunu düşünecek ve hatalı tasarıma dayanarak atom bombası yapacaktı. Ancak bombayı patlatmaya kalkıştığında karşılarında nükleer mantar bulutu yerine tıss sesi çıkanca hayalleri suya düşecekti. Böylece İran'ın nükleer programı birkaç yıl gerilerken CIA de programın ilerleme derecesi hakkında bilgi sahibi olacaktı.

Oysa İran 20 yıldır nükleer silah geliştirmek için uğraşmaktaydı. Bu süreçte, nükleer çizimlerdeki hataları görebilecek düzeyde bilgi sahibi bilim insanları yetiştirmişti. Ayrıca Rus ve Çinli uzmanlarla da çalışıyordu. Dolayısıyla MERLIN operasyonunda gönderilen çizimlerdeki hataları fark edip ayıklamış olmaları ve çizimlerin doğru taraflarından yararlanmış olmaları pekala mümkündür. Sonucun ne olduğunu henüz kimse bilmiyor.

Aslında 11 Eylül'ü takiben İran ile Amerika arasında el altından yürütülen temaslarda Bush hükümeti Şii İran'ın Sünni Taliban'dan nefret ettiğini ve Amerika'nın Afganistan işgalini desteklediğini öğrenmişti. İran bu desteği açıkça söylemese bile, kendi bölgesine düşen pilotları kurtarma operasyonlarına izin vereceğini ilan etmişti. Hatta Afganistan'dan İran'a kaçan 290 El Kaide militanını Amerika'yla işbirliği yapan bazı üçüncü ülkelere teslim etmişti.

2003'te Irak'ın işgali Tahran'ı ikilemde bırakmıştı. İranlılar bir taraftan eski düşmanları Saddam'dan kurtulacaklarına sevinirken, diğer taraftan da sınırlarının iki tarafındaki Amerikan askerlerinin varlığından endişe duyuyorlardı.

Mayıs 2003'de, Bağdat'ın düşmesinden bir ay sonra, İran bir kez daha Amerika ile temasa geçerek ellerinde bulunan, Usame'nin oğlu Saad Bin Ladin'in de aralarında olduğu üst düzey el Kaide liderlerini teslim etmeyi teklif ettiler. Karşılığında, Saddam'ın destekleyip Irak'ta barındırdığı İranlı terör örgütü Mücahid-i Halk (MEK)'in

üyelerini istiyorlardı. MEK, Saddam'ın bir kuklası olarak Irak'taki sığınağından İran içinde suikastlar ve sabotajlar düzenliyordu. Amerikan Dışişleri MEK'i yabancı terörist gruplar listesine almıştı.

Bağdat düştükten sonra Amerikan ordusu MEK'in binlerce savaşının silahlarına, iki bin tankına, toplarına, zırhlı personel araçlarına el koymuştu.

İran'ın bu makul teklifi ne yazık ki ilgi görmedi. Pentagon'daki kafatasçılar İran'la her türlü anlaşma girişimini önlediler. Savunma Bakanı Rumsfeld ve Yardımcısı Wolfowitz, İran'la yapılacak bir savaşta MEK'ten yararlanabileceklerini düşünüyorlardı. CIA ve Dışişleri yetkilileri Pentagon'un nasıl olup da MEK'le anlaşma yapma niyetini açık açık ilan ettiğine şaşırılmışlardı.

Sonuçta Amerika, Usame'nin oğlu da dahil tepe noktadaki el Kaide militanlarını ele geçirme fırsatını tepmiş oldu. MEK'in siyasi kanadı İran Ulusal Direniş Konseyi, Batının dikkatine çekmeyi biliyor: Kendilerine Irak savaşı öncesinde Ahmet Çelebi'nin önderlik ettiği Iraklı sürgün grubunu örnek alarak Amerikan basınında İran'ın nükleer silahları ve balistik füze programları hakkında yazılar çıkmasını, böylece Amerika'nın İran'a karşı sertleşmesini sağlıyorlar.

SON SÖZ

2005 Yazı sonunda CIA Genel Müdürü Porter Goss kurum analistlerinden, gerçeği bütün çıplaklığıyla ortaya koyan bir brifing aldı: Amerika, Irak savaşını kaybediyordu. Şimdiye kadar üstü örtülmeye çalışılan bu gerçeği artık saklamaya imkan yoktu. Zira bütün Amerikalılar Irak misyonunun başarısızlığının farkına varmışlardı. 2005 Sonbaharında Irak'taki Amerikan kayıplarının sayısı 2000'i aşarken, Bush hükümeti hala Irak'taki kargaşayı bastırarak bir stratejiden yoksundu. Politikasını haklı göstermek için Bush, El Kaide ile savaşı Irak'ın işgali nedeni olarak göstermeye devam ediyordu.

Sezar'ın hakkını vermek gerekirse CIA 2005'te, Bush'un terörle global mücadelede Irak'ın işgalinin vazgeçilmez bir adım olduğu yolundaki iddiasını kesinlikle çürüten bir rapor yayınladı. Raporda CIA analistleri, terörizme darbe vurmaya bir yana, savaşın Irak'ı teröristler için kanlı bir yuva haline getirdiğini, El Kaide'nin Irak'ta yepyeni bir canlanmanın keyfini sürdüğünü söylüyorlardı. Irak'ta işgalden önce bu koşullar mevcut değildi. Bush'un politikaları tam anlamıyla ters tepmişti. Önde gelen gazetelerin bir yıldır söylediğini CIA nihayet açıkça ilan ediyordu. Fakat artık hiç kimse kuruma veya analistlerine kulak vermiyordu. Zira CIA o kadar fazla hata yapmıştı ve Bush hükümetince öylesine politize edilmişti ki bütün itibarını ve inanılabilirliğini yitirmişti. CIA'nin bağımsızlığı gitmiş, bütün istihbarat Pentagon'un yörüngesine girmişti.

Oysa bir zamanlar CIA Amerikan istihbaratının hakim gücüydü. Harry Truman ve Kongre 1947 yılında Milli Güvenlik Yasası altında CIA'yi kurduklarında amaçları istihbarat servisinin ordudan bağımsız bir sisteme yerleştirmekti. Böylece askeri güç kontrol altında tutulabilecekti. Aksi takdirde istihbarat Genelkurmay'ın arzularını destekleme eğilimine girecekti. Rumsfeld'in iktidar hırsı bu amaca taban tabana zıttı.

Bush döneminin en kalıcı ve en zararlı mirasına damgasını vurdu: Amerikan istihbaratını militarize etti.

Bush döneminde CIA zaafa uğratılırken, kurumun en has düşmanları olan neo-con'ların da son zamanda süngüsü düştü; neo-con'ların gündeminin merkezini oluşturan Irak 2005 sonuna gelindiğinde kendi siyasi ihtiraslarının da mezarı olmuştu.

Başkan Yardımcısı Cheney'nin başı çektiği, Rumsfeld'in güç verdiği ve Danışman Richard Perle ile Wolfowitz'in desteklediği neo-con'lar Irak savaşını iteklemişler ve Amerikan ordusunun gücünü kullanarak Orta Doğu'yu yeniden yaratmaya kalkışmışlardır. Bush'un ilk döneminde Dışişleri'ni ve CIA'yi devre dışı bırakarak Pentagon'u politikalarının merkezi yapmışlardır.

Neo-con'ların böylesine güç kazanması Bush hükümetindeki en şaşırtıcı gelişme olmuş ve ılımlı Cumhuriyetçileri üzüntüye gark etmiştir. Oysa Muhafazakar Reagan'ın ve baba Bush'un dönemlerinde dahi Perle, Wolfowitz ve yandaşları siyasetin kıyısında tutulmuşlardı.

Neyse ki 2005'in sonuna gelindiğinde neo-con'ların mumu parlaklığını kaybetti. Anketler, Amerikan halkının çoğunluğunun Irak savaşının aleyhine döndüğünü gösterince neo-conlar ve onları destekleyen sağcılar birer birer kabuklarına çekildiler.

Neticede medyanın aralıksız yayınlarına, kongrenin ve bağımsız kurumların yoğun araştırmalarına rağmen George W. Bush iktidarının altında yatan gizli bir tarih vardır.

Bu açıklanmamış tarihin içinde yurtiçi casusluk, güç istismarı ve akıl almaz operasyonlar vardır. Yakalandığı siyasi çapraz ateşe karşı koyamayan bir CIA vardır. Başkomutanın arzusu hilafına dış politika belirleyen bir Savunma Bakanlığı vardır. İşkence gibi konulardan üst düzey yardımcılarının haberi olduğu halde kendisine bilgi verilmeyen bir başkan vardır. Yasalara aykırı olduğu halde kendi halkına karşı casusluk yapan bir Milli Güvenlik Teşkilatı vardır.

Hayaller zor ölür fakat Bush hükümetinin hayalleri ölmüş ve Felluce, Ramadi ve Telafer gibi yerlerde gömülmüştür.